

PRED BLIŽNJIMI OBČINSKIMI VOLITVAMI V TRSTU

SKUPNA SLOVENSKA LISTA ZASLUŽI ZAUPANJE VOLIVCEV

Prvi, pogumen korak na poti združevanja tržaških Slovencev Zakaj manjšina potrebuje lastno politično predstavništvo

Dne 11. in 12. novembra si bodo volivci tržaške občine s svobodnim glasovanjem izbrali nov občinski svet. Res je, da bo šlo tokrat za upravne volitve, katerih izid ne more zato povzročiti kakih globljih in načelnih sprememb v javni upravi tržaškega mesta. Toda kot vsako ljudsko glasovanje tudi te volitve predstavljajo resno preizkušnjo za vse politične stranke, za njih programe in njih kandidate.

Resno preizkušnjo pa bodo te volitve predstavljale predvsem za tržaške Slovence, ker se jim bo ponovno nudila priložnost, da si izvolijo svoje predstavnike, ki bi v mestnem svetu morali terjati njih pravice ter braniti in zagovarjati njih koristi.

Kot smo že poročali v zadnji številki, so se vse slovenske politične skupine, ki delujejo na Tržaškem, sporazumele, da se bodo pri bližnjih volitvah predstavile volivcem z enotno kandidatno listo. V ta namen je bil najprej ustanovljen Svet skupne Slovenske liste, ki ga sestavljajo predstavniki Slov. kršč. soc. zveze, Slov. kat. skupnosti, Slov. dem. zveze in Skupine neodvisnih Slovencev. Glavna naloga tega sveta ne obstoji samo v tem, da sestavi volilni program in kandidatno listo, vodi volilno propagando ter izvede vse, kar je potrebno pri poteku volitev.

Omenjene politične skupine so se sporazumele, da bodo v tem Svetu sodelovale toliko časa, kolikor bo trajal občinski mandat, tako da bodo svetovavci, ki bodo izvoljeni na enotni listi, v svojem javnem delovanju povsem podrejeni skupnemu organu.

KAKSEN JE CILJ

Cilj, ki so si ga zastavile slovenske politične skupine, je jasno razviden iz 2. točke splošnega volilnega programa. »Naš cilj — je tu rečeno — je, združiti okrog Slovenske liste čimveč Slovencev, ker smo prepričani, da je to za narodno manjšino najučinkovitejše sredstvo za izbojevanje in zaščito njenih narodnih, socialnih, kulturnih in gospodarskih pravic ter koristi.«

Vsak nepristranski človek mora namreč priznati, da marsikatero naše narodne nesreče in sploh naše sedanje nemoči niso kriva samo oblastva, ki niso izpolnila vseh prevzetih obveznosti ali so jih po svojem tolmačila, temveč je tega stanja kriva tudi naša čezmerna in nenaravna strankarska razcepljenost, oziroma dejstvo, da se posamezne stranke in struje niso mogle sporazumeti niti za minimalen skupni narodno-obrambni program.

Zato menimo, da je treba skupni nastop slovenskih političnih skupin pri bližnjih občinskih volitvah v Trstu samo pozdraviti, in bi želeli, da bi bil to prvi, pogumen korak na poti združevanja in čim tesnejšega soeolovanja med vsemi tržaškimi Slovenci.

Tretja točka splošnega volilnega programa skupne Slovenske liste se glasi: »Edino slovensko politično predstavništvo more biti tisti činitelj, ki v demokratično urejeni državi omogoča, da narodna manjšina izpriča svoj obstoj in kot posebna jezikovna skupina sodeluje pri javni upravi.«

STALIŠČE DO ITALIJANSKIH STRANK

Politične skupine, ki so dale pobudo za skupno listo, poudarjajo torej potrebo po obstoju slovenskega političnega predstavništva, kar predpostavlja seveda tudi obstoj slovenskih političnih strank. To vprašanje je zlasti danes ponovno aktualno, ker bodo nekateri Slovenci kandidirali ne samo na listi italijanske komunistične stranke, temveč tudi na listi italijanske socialistične stranke.

Mi smo bili in smo še vedno prepričani, da napačno ravna tisti, ki svetujejo Slovincem, naj se vključujejo v italijanske stranke, pa naj gre za komunistično, socialistično, demokristjansko ali katerokoli drugo italijansko stranko.

Gre za enega najvažnejših političnih sklepov

Drug praktični razlog, ki bi po našem odsvetoval vključevanje v italijanske stranke, izhaja iz dejstva, da ogromna večina Italijanov našega jezika ne razume in da se zato v teh strankah dejansko govori vedno italijanski, čeprav bi kakšna stranka formalno priznavala polno veljavo načelu dvojezičnosti. Strankini člani slovenske narodnosti dejansko nimajo prilike, da bi v okviru stranke uporabljali in gojili svojo materinščino ter se v njej izpopolnjevali, kar je za pripadnike narodne manjšine zlasti zato važno, ker so že tako prisiljeni vsak dan dolgo živeti v tujem okolju, kot so na primer tovarne, uradi in večina ostalih delovnih mest. Zaradi tega se lahko zgodi, da ta stranka nehoti postane učinkovito raznarodovalno sredstvo.

Da bomo še bolj jasni, poudarjamo, da nikakor ne zagovarjamo narodne izolacije in da si narodne manjšine ne zamišljamo kot neko vase zaprto enoto. Nasprotno! Prepričani smo, da je le po lastnem, to je

Mnenja smo, da govore proti takemu vključevanju tako načelni kot praktični razlogi. V sedanji demokratični ureditvi države so namreč politične stranke tisto edino in nenadomestljivo sredstvo, ki omogoča, da državljanji sodelujejo pri javni upravi, se pravi, da v določeni meri sami odločajo o lastni usodi. Če to splošno velja za pripadnike večinskega naroda, velja tembolj za narodno manjšino, ki se more samo s pomočjo lastnega političnega predstavništva in zato preko svojih strank na enakopravni osnovi vključiti v demokratično igro političnih sil v državi. Odpovedati se lastnemu političnemu predstavništvu pomeni, odreči se atributu narodnosti in ponižati narodno manjšino na stopnjo folklorne skupine, kar so danes naši sosede Furlani. To bi bili po našem tisti načelni razlogi, ki govore proti temu, da bi se pripadniki manjšine neorganizirano vključevali v organizirane italijanske politične stranke.

Proti takemu vključevanju obstajajo, kot smo že omenili, tudi praktični razlogi. Velike, vsedrjavne stranke se namreč morajo v prvi vrsti baviti s splošnimi, vsedravnimi problemi in zato ne morejo kljub vsej dobri volji posvečati manjšinskim vprašanjem takšne pozornosti, kot jo lahko posvečajo stranke narodne manjšine, katerih delovanje se razvija skoraj izključno v okviru manjšinskih problemov.

manjšinskem političnem predstavništvu možen lojalni in uspešen dialog z italijanskimi političnimi silami, ne da bi s tem nikomur grozila kakšna nevarnost.

Bližnje občinske volitve v Trstu so torej ponovno sprožile vrsto važnih načelnih vprašanj za celotno našo manjšino, kar spet dokazuje, da ne smemo podcenjevati njihovega pomena, ker presegajo goli upravni značaj.

Glede na stanje, v katerem se danes nahaja naša manjšina, menimo, da je skupna Slovenska lista, ki jo bodo predložile slovenske politične skupine, eden najvažnejših političnih sklepov, ki so jih v zadnjih letih sprejeli tržaški Slovenci. Zato tudi mislimo, da je ta lista vredna zaupanja čimvečjega števila naših volivcev. Iz števila glasov, ki jih lo ta lista prejela na volitvah 11. in 12. novembra, bo delno razvidno, če je tudi širši krog tržaških Slovencev pripravljen podpreti prizadevanja slovenskih političnih skupin.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 7. oktobra, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenske zborovske skladbe; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »V srcu pragozda«, mladinska radijska igra (Zora Tavčar), 1. del. Igrajo člani RO; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Odmevi tedna v naši deželi; 16.00 Popoldanski koncert; 18.00 Tvorcnica sanj, obzornik filmskega sveta; 19.15 Nedeljski vestnik; 21.00 Iz slovenske folklorne: »Lepše rožce nej na svet, ku je ta vinska trta« (Lelja Rehar); 21.30 Sodobna simfonična glasba; 22.00 Nedelja v športu.

• PONEDELJEK, 8. oktobra, ob: 11.45 Vrtiljak, pester spored lahke glasbe. V odmoru ob 12.00 uri Iz slovenske folklorne: »Lepše rožce nej na svet, ku je ta vinska trta« (Lelja Rehar); 19.00 Radijska univerza — Arnaldo Foschini: Spoznavajmo naša živila: »Prehrambena načela«; 20.30 Bedrich Smetana: »Prodana nevesta«, opera v treh dejanjih. Orkester in Zbor Ljubljanske Opere vodi Dimitrij Zebre.

• TOREK, 9. oktobra, ob: 11.45 Vrtiljak, pester spored lahke glasbe. V odmoru ob 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.30 Orkester v preteklih stoletjih: Nikolaj Rimsky-Korsakov: Zlati petelin, operna suita; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Zgodba Pavla Diakona; 21.30 Koncert violinista Karla Rupla, pri klavirju Livia D'Andrea Romanelli — Dello Joio: Variacije in capriccio; Škerjanc: Nesodobna bagatela; Lipovšek: Andante; Basner: Scherzo; 22.00 Socialne vede — Norberto Bobbio: »Problem oblasti«.

• SREDA, 10. oktobra, ob: 11.45 Vrtiljak, pester spored lahke glasbe; 19.00 Higiena in zdravje, s posvetovalnico dr. Milana Starca; 20.30 »Zlomljena kitara«, radijska fantazija (Jožko Lukeš) igrajo člani SG v Trstu.

• ČETRTEK, 11. oktobra, ob: 11.45 Vrtiljak, pester spored lahke glasbe; 18.30 Reger: Trio op. 77 B v A-duru za violino, violo in violončelo; 19.00 Za Valvazorjem po naši deželi (Mara Kalan); 20.30 Simfonični koncert. Približno ob 21.20 Književnost in umetnost — Gojmir Budal: Knjiga Mirka Rupla »Primož Trubar«. Približno ob 22.10 Iz zgodovine italijanske veleindustrije — Rosario Romeo: »Še o krizi leta 1929«.

• PETEK, 12. oktobra, ob: 11.45 Vrtiljak, pester spored lahke glasbe; 18.30 O glasbeni interpretaciji (Piero Rattalino); 19.00 Človek in cesta — Rafko Dolhar: »Ali se pri prometni nezgodi še lahko rešiš«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Novele in črtice — Fra Domenico Cavalca: »Legenda o sv. Pavlu Puščavniku« (Josip Tavčar).

• SOBOTA, 13. oktobra, ob: 11.45 Vrtiljak, pester spored lahke glasbe; 14.40 Jugoslovanske ritmične popevke; 16.00 Junaki športa: »Jessie Owens«; 17.00 Z nastopa gojencev Glasbene Matice v Trstu — Šivic: Tri mladinske skladbe za klavir in godalni orkester; Mozart: Drugi stavek »Romanca« iz koncerta za klavir v d-molu; Sol'sta: Aleksander Rojc in Uška Ščuka; 18.30 Jazz panorama; 19.00 Tržaški obiški: »Sv. Križ«; 20.00 Športna tribuna; 20.30 Teden v Italiji; 20.40 Slovenski vokalni Oktet; 21.00 »Kratka zgodba«, radijska igra (Enzo Duse - Jožica Senčar), igrajo člani RO.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 7. oktobra, nedelja: 17. pobinkoštna
- 8. oktobra, ponedeljek: Sergij
- 9. oktobra, torek: Janez Leonard
- 10. oktobra, sredo: Frančišek
- 11. oktobra, četrtek: Materinstvo Mar.
- 12. oktobra, petek: Maksimilijan
- 13. oktobra, sobota: Edvard spoz.

STARI PEVEC

Sloviti italijanski tenorist Tito Schipa je izjavil, da bo še letos spet nastopil kot pevec na odru, čeprav ima že 73 let. Zadnja leta je živel na svojem posestvu blizu mesta Lecce, ker se je pred petimi leti v Milanu tako poškodoval, da je šepal na eno nogo.

Schipa namerava tudi v Ameriki odpreti pevsko šolo za lirične pevce. Nastopil pa bo še, dokler mu bo grlo tako srebrno čono kot doslej.

Ameriški astronaut se srečno vrnil na zemljo

Včeraj ob eni uri in 21 minut po italijanskem času je odletel z rtiča Canaveral astronaut Walter Schirra, tretji ameriški vesoljski letavec za Johnom Glennom in Malcolmom Carpenterjem. Schirra je letel okrog zemlje 9 ur in 11 minut in jo je šestkrat obkrožil, kar znaša 270 tisoč kilometrov. Odlet se je izvršil popolnoma po načrtu. Letalska kabina Mercury je krožila okrog zemlje v razdalji 180 kilometrov. Med poletom je meral pilot napraviti nekaj stotin fotografij in drugih znanstvenih poizkusov.

Glavni namen poleta pa je, preizkusiti na poseben način urejeno kabino za nov polet v začetku prihodnjega leta. Bodoči astronaut bo moral osemnajstkrat obkrožiti zemljo v času 24 ur. Za pristanek astronauta Schirra, nekje severovzhodno od otoka Midway v Pacifiku, je bilo pripravljenih 40 tisoč mož, 30 ladij in 143 letal.

Ob natančno določenem času je tretji ameriški vesoljski letavec srečno pristal v predvidenem kraju. Z nasmejanim obrazom

Plemenska mržnja

V ameriški državi Missisipi se je zopet pojavila takšna plemenska mržnja, ki je povzročila kar majhno državljansko vojno. Guverner omenjene države Ross Barnett se je uprl proti vpisu črnkega študenta Jamesa Mereditha na univerzo v glavnem mestu Oxfordu. Študent se je odlikoval kot junak v vojni na Koreji, a tudi ne glede na to dejstvo se je guverner prekršil proti ameriški postavi, ki prepoveduje kratiti pravice temnopoltim državljanom. Javno mnenje se je razdelilo v dva tabora. Guverner je izjavil, da se bo s policijo uprl vstopu črnca na univerzo. Predsednik Kennedy pa je po radiu odgovoril, da bo izsilil spoštovanje zakona tudi z vojaštvom.

V ponedeljek je res prišlo do krvavih spopadov med rasisti in guvernerjevo policijo na eni strani ter med vojaštvom na drugi. V pouličnih borbah, ki so trajale par ur, sta bili ubiti dve osebi. Ena je čopisnik francoske agencije »France Presse«. Ranjenih je pa 75 ljudi, nekateri celo hudo.

Človek se kar čudi, da mora še v 20. stoletju teči kri zaradi plemenske nestrpnosti, ki je Ameriko že za Lincolnovih časov pred sto leti stala tako strahovito opustošenje.

Desetletna pisateljica

V Slaptenu na Angleškem je pred nekaj tedni umrla 10-letna Suzana Reynolds. Njeno življenje je bilo kratko in bridko. Bolehala in umrla je zaradi neozdravljivega raka. Brž po smrti je pa postala slavna — kot pisateljica. Dekletce je silno rado opazovalo živali. Doma so imeli konjička. Z njim je Suzana preživela dolge ure in je tudi napisala o njem ljubko povest »Snežiček, božični žrebiček«. K zgodbi, napisani v šolske zvezke, je tudi sama narisala slike. Hitela je s pisanjem, kot da bi slutila, kako ji ugaša življenje.

Po njeni smrti je neko društvo za pomoč bolnim za rakom prišlo do tistih zvezkov in je povest izdalo. Na mah si je osvojila srca mladih in starih. Prejšnji teden je velika londonska založba objavila, da bo knjiga umrle mlade pisateljice izšla v veliki nakladi, kot eno najboljših letošnjih del v angleški književnosti.

je stopil na krov letalonosilke »Kearsage« in izjavil, da se prav dobro počuti.

Walter Schirra ima 39 let in je mornariški častnik. Njegov polet je bolj uspel kot prejšnja dva, kar pomeni, da so Amerikanci v zadnjem času znatno napredovali v tehniški vesoljskih poletov.

Se je Adenauer umaknil?

Člani predsedstva in poslanci zahodnonemške Krščanske demokratske zveze so pred dnevi imeli važno posvetovanje v Berlinu, kjer so obravnavali predvsem notranjopolitična vprašanja in tudi problem Berlina.

Zanimivo pa je, da so ob priložnosti javnosti predstavili tudi nove voditelje stranke, od katerih so najvažnejši podkancler Ludwig Erhard, zunanji minister Gerhard Schroeder in strankin predsednik Hermann Dufhues.

Ti so ali bodo v najbližji bodočnosti postali nasledniki starega kanclerja Adenauerja, ki se bo verjetno kmalu umaknil iz političnega življenja.

Muha in vol

Albanski ministrski predsednik Enver Hodža je imel v torek bojeviti govor proti ameriškim imperialistom in revizionistom, kot so v Jugoslaviji. Ker je Hodža govoril ob trinajsti obletnici ustanovitve kitajske ljudske republike, se je trkal na prsi, da pomenita Albanija in Kitajska mogočno silo, ki se bo borila za pravi marksizem-leninizem na svetu.

Ko človek bere take napete govore, se nehote zmisli na muho, ki je sedela na volovem rogu in brenčala: »Mi orjemo!«

Še jih srbi

Nemški listi imajo še vedno za krivico, če se kdo spomni, kaj vse so počenjale Hitlerjeve tolpe zlasti v Italiji in na Balkanu. Opravičujejo se, da so za grozodejstva nad neoboroženim ljudstvom odgovorni le voditelji in da je danes vse drugače ter da bi se moral ves zapadni svet potegniti zanje.

Resnica je pa tudi danes malce drugačna. Hitlerjanski in esesovski duh je med nemškim narodom še živ. Resnico dokazuje velik sestanek zveze odlikovancev s Hitlerjevim viteškim križcem v Godesbergu in Windsheimu. Prišlo je na zborovanje tudi preko tisoč pripadnikov proslulih SS-oddelkov iz Avstrije. Pozdravne brzjavke so poslali tovariši iz Norveške, Švedske in od drugod. Javnost je bila izključena od teh zborovanj.

ZIVA SLIKA

V Londonu živi svojevrsten lord Boothby, ki je predsednik mednarodne organizacije za pobijanje lakote na svetu.

Prejšnji teden je povabil v najrazkošnejši londonski hotel skupino časnikaarjev na kosilo. Na srebrnih krožnikih in s srebrnim priborom so jedli — na vodi kuhan riž in pili iz kristalnih čaš samo mrzlo vodo. Časnikaarji so se seveda precej kislo držali pri tako skromnem obedu. Razumelji so vsi zadevo šele tedaj, ko jih je lord odslavlil z besedami, da četrtnina ljudi na svetu nima komaj toliko hrane za ves dan, kot so oni imeli za to kosilo, medtem ko žive milijoni ljudi na Zapadu v pretiranem izobilju.

Nekronani predsednik

Francoski parlament se je lotil razprave o političnem vprašanju, ki grozi, da bo razdvojilo francosko javno mnenje. Vlada je namreč na De Gaullov pritisk sprejela predlog, da se bo državni predsednik volil na podlagi splošnega in neposrednega glasovanja. Doslej so ga namreč volile zbornice na skupni seji. Z novim načinom izvolitve bi De Gaulle, ki upa, da bo spet izvoljen, dobil trdno oslombo v ljudstvu in bi se mu ne bilo več treba ozirati na politične stranke.

Volivci se bodo morali že 28. oktobra izreči z referendumom, ali so za novi način volitev ali ne. Minister Debre je izjavil, da se namerava De Gaulle umakniti iz političnega življenja, če ne bo ljudstvo sprejelo njegovega predloga.

Med poslanci in senatorji, zlasti socialističnimi, se je že pojavil odpor proti predlogu. Vlado celo dolžijo, da je prekršila ustavo že s tem, da je sprejela načrt za referendum.

Papež na potovanju

Skoro po sto letih se je danes ponovno zgodilo, da papež potuje z vlakom po Italiji. Danes zjutraj, na praznik sv. Frančiška, zavetnika Italije, se je papež Janez XXIII. odpeljal s predsedniškim vlakom v spremstvu štirih kardinalov v romarsko mesto Loreto. Med velikimi slovesnostmi je okronal kip Matere božje z zlato krono in molil za srečen uspeh vatikanskega cerkvenega zbora. Popoldne se je odpeljal z vlakom v mesto Assisi, kjer je deloval sv. Frančišek. Spotoma se je vlak ustavljal na raznih postajah, kjer so množice vernikov pozdravljale sv. očeta. V baziliki je papež imel nagovor na zbrano ljudstvo. Se isti večer se je vrnil v Rim.

V vatikanskih krogih se govori, da bo papež po koncilu obiskal še druga italijanska mesta, da pride v osebni stik z verniki.

Mesta v morju

Japonski arhitekt Kikutaka je napravil po naročilu svoje vlade načrt za plavajoča mesta. Znano je namreč, da se japonsko prebivalstvo tako naglo množi, da ne bo imelo več v bližnji bodočnosti dovolj prostora na suhi zemlji.

Mesta na morju bodo imela obliko velikanske jeklene plošče, ki bo štrlela visoko nad vodno gladino in bo zavarovana pred morskimi valovi z močnimi robovi. Plošča bo zabita 30 metrov globok v morsko dno s pomočjo velikanskih votlih jeklenih valjev. Ob robovih bo pa pritrjena na okrogle pontone, da bo na vodi tudi plavala, če bi se valji odtrgali. Na vrhu plošče se bo odigravalo vse javno življenje mesta; tu bodo zasajeni tudi parki in vrtovi. V valjih pa bodo prirejani v več nadstropjih stanovanjski prostori. Stanovanja bodo torej deloma pod vodo. Imela bodo vse klimatske naprave in umetno toplino, ki jo bodo proizvajali posebni stroji iz gibanja morskih valov. Dvigala bodo stanovavce prinesla v nekaj sekundah na vrh plošče, kjer bodo zgrajena vsa javna poslopja.

Računajo, da bo Japonska imela že v desetih letih nekaj takih mest ob svojih obali.

NOVICE

SODOBNE KARTE

V Vzhodni Nemčiji so prišle pri politični čistki tudi igralne karte na vrsto. Predsednik Ulbricht je izdal ukaz, da morajo zgriniti s kart vse podobe kraljev, konjenikov in fantov, češ da spominjajo na stare feudalne čase in da ne ustrezajo več sodobni komunistični miselnosti. Namesto kraljev in viteзов bodo naslikani na kartah delavci in traktorji. Za »kraljice« pa še ni izšla nobena prepoved.

Kanadski satelit

V soboto so spustili v osvetje z opiralščica Vandenberg v Kaliforniji prvi kanadski satelit »Alonette« (škrjanček). Težak je 154 kilogramov in ima v premeru nekaj čez en meter. Drvi okrog zemlje v daljavi 960 kilometrov in obkroži zemljo v 105 minutah. Sukal se bo okrog nas približno eno leto

»Škrjančkov« polet ima popolnoma znan stven pomen. Raziskoval bo tako imenovano ionosfero, ki obdaja zemljo v višini 80 do 800 kilometrov. Od zgoraj dol bo oddajal satelit podatke o vsrkavanju ultraviolečnih žarkov in njih odbijanju, kar vpliva na radijsko valovanje. Doslej so prodrli znanstveniki z opazovalnimi sateliti le do višine 400 kilometrov.

RADIJSKI OBZORNIK

V prvih tednih tega meseca bo izšel radijski obzornik »Radio Selezione«. Prinašal bo mesečno predavanja, radijske igre, obletnice in podobne sestavke, katere je tržaška radijska postaja že oddajala v tako imenovanih samostojnih skupinah. Marsikdo je te vrste oddaje zamudil ali jih je le površno slišal in bi rad bral naknadno celotni tekst. Drugi razlog, ki je izdajatelje nagnil k natisu, je tudi literarna vrednost teh oddaj, ki prav nič ne zaostajajo za drugimi književnimi zvrstmi.

Zatorej je pobuda za izdajo radijskega obzornika vse pohvale vredna. Dostavili bi pa še svoje mnenje in prošnjo, da bi bilo tudi slovenski radijski postaji omogočeno v doglednem času izdajati sličen obzornik z izborom najboljših oddaj.

Časnikar kot detektiv

Pred šestimi dnevi je skupina štirih profifrankovskih študentov na zvit način ugrabila španskega podkonzula v Milanu dr. Isu Eliasa. Telefonirali so mu, da ga pride iskat avto, ker ga vabi milanski podžupan Meda na kosilo in na važen razgovor. Ko so imeli diplomata v avtu, so mu pokrili oči in odbrzeli z njim v neko gorsko bajto v Valganni blizu mesta Varese. Tu so ga imeli zaprtega tri dni in tri noči kot talca, da bi prisilili generala Franca, naj izpusti tri politične obsojence. Policija ni mogla najti sledu za ugrabljencem, čeprav je domov pisal pomirjevalno pismo in so se celo ugrabitelji telefonsko javili nekemu milanskemu levičarskemu dnevniku.

V torek se je pa ta detektivska zgodba nenadoma razpletla po zaslugi urednika tednika »ABC« doktorja Puleja, ki je poznal

CERKEV NA VZHODU

Dolgo časa ni bilo gotovo, ali se bodo mogli udeležiti vatikanskega cerkvenega zbora tudi škofje iz vzhodnih dežel, ki so pod sovjetskim vplivom. Prejšnji teden je pa prišlo v Rim sporočilo, da bo prišel na koncil poljski primas Višinski in večje število škofov.

Iz Ogrske sta doslej dobila potne liste samo dva škofa. Ni pa še znano, kateri češki škofje bodo smeli v Rim.

Za jugoslovanske škofo in apostolske administratorje se ta problem ne postavlja, saj je znano, da so že vsi bili zadnja leta v Rimu na uradnih obiskih in poročanju pri sv. očetu.

Najstarejši človek

V mestu Casablanca v Maroku živi najstarejši človek na svetu. Imenuje se Mohamed Belkač ben Berek in ima že — 162 let. O njem so časniki pisali že leta 1952, ko je umrl njegov najstarejši sin v starosti 110 let. Starina je bil petkrat poročen in ima 35 sinov ter hčera; živečih vnukov je pa kar 151.

Ben Berek je sedemkrat romal v muslimansko središče Meko, večinoma peš. Njegovi soverniki ga častijo kot svetega moža in ga vabijo, naj preživi kot gost v njihovih vaseh in mestih vsaj po nekaj dni. Zato je častitljivi starec skoro vedno na poti. Pravi, da ga prav to gibanje še drži pri življenju.

KAJ BEREJO NEMCI?

V Zahodni Nemčiji so priredili anketo, ki naj bi pokazala, kako so Nemci literarno usmerjeni in katere knjige najraje berejo. Izkazalo se je, da so najbolj priljubljeni pisatelji Tomaž Mann, za njim Američan Hemingway, na tretjem mestu je pa Rus Dostojevski.

V knjižnicah si bralci izposojajo najraje dela sodobnih pisateljev, in sicer 44 odstotkov; po klasični literaturi sega pa še vedno 34 odstotkov bralcev. V primeri z romantičnimi in realističnimi spisi dajejo precnost introspektivnim pisateljem kot so Faulkner, Kafka, Proust.

V Vzhodni Nemčiji so pa sodeč po novih izdajah, na prvem mestu dela iz tehnike in industrije, za njimi pa verska in teološka; seveda, če izvzamemo pripovedne spise.

španske begunske kroge. Čeprav so ugrabitelji telefonirali listu »Il Giorno«, da bodo konzula izpustili, je urednik konkurenčnega lista »ABC« vse izvolal in se je podal še z enim fotoreporterjem naravnost proti bajti. Pogumno sta zahtevala od stražarja, naj jima izroči jetnika, ker sta ona pooblaščenca za prevzem. Tako se je tudi zgodilo. Časnikarja sta odpeljala osvobojenega konzula naravnost v uredništvo omenjenega tednika, kjer sta jih že čakala glavni urednik Balacci in policijski komisar. Elias je potrdil, da so ga ugrabili kot talca. V torek zvečer se je policiji že posrečilo ujeti študenta Amadeja Pedronja, ki je izpovedal, da pripadajo on in njegovi trije tovariši anarhistični protifašistični zvezi. Z ugrabitvijo so hoteli protestirati proti nasilnemu Francovemu režimu v Španiji.

Tržaškega

GOSTOVANJE »KOROŠKEGA OKTETA«

Konec prejšnjega in v začetku tega tedna je v raznih krajih na Tržaškem in v Trstu samem gostoval znani »Koroški oktet« iz Ljubljane. Prvi koncert je bil v soboto v župnijski dvorani v Bazovici. Pevce in poslušavce, ki so se udeležili koncerta v prav lepem številu, je pozdravil bazovski župnik Marijan Živec. Ob tej priložnosti je poudaril, da letos obhajamo 100-letnico smrti škofa Antona Martina Slomška, velikega narodnega buditelja in vzgojitelja, čigar globoka ljubezen in zvestoba do slovenskega jezika in slovenskih izročil nam mora vedno biti za vzor. Gostom v pozdrav je nato zapel domači pevski zbor pod vodstvom Ubalda Vrabca.

Sledil je nastop okteta, katerega dovršeno petje je takoj prevzelo vs številne poslušavce. Bil je zares izreden kulturni večer, ki je vsem nudil izreden umetniški užitek.

V nedeljo je »Koroški oktet« nastopil v Sv. Križu in Barkovljah v obeh krajih dosegl velik uspeh.

V ponedeljek pa je isti oktet priredil koncert v Gregorčičevi dvorani v ul. Geppa v Trstu, kjer so tudi prostori novoustanovljenega »Slovenskega kluba«. Tudi tu je nastop »Koroškega okteta« odlično uspel. V imenu novega kluba je goste pozdravil dr. Robert Hlavaty.

STAVKA KOVINARJEV

V sredo so sindikalne organizacije iznena napovedale stavko kovinarskih delavcev, zaposlenih v zasebnih podjetjih. Na trgu Garibaldi sta dva sindikalna voditelja obrazložila zahteve stavkajočih delavcev ter predvsem poudarila, da imajo kovinarski delavci pravico do izboljšanja plač, kajti uspešen razvoj kovinarske industrije ni odvisen samo od zboljšanja tehničnih naprav in drugih tehničnih pripomočkov, temveč imajo pri tem zaslugo tudi delavci sami, katerim je treba to priznati s poviškom plač.

Stavkajoči delavci so nato šli v povorki po glavnih mestnih ulicah ter se končno mirno razšli.

Sindikalne organizacije so napovedale novo stavko za jutri in soboto.

Nabrežina:

AVTOBUSNA ZVEZA Z MESTOM

S 1. oktobrom je tudi naša vas boljše povezana z mestom. Vzpostavljena je bila mestna avtobusna zveza med Trstom in Sv. Križem in od tu do Nabrežine. To službo opravlja podjetje »La Carsica«, ki ima že nekaj let v zakupu krajevno avtobusno službo v devinsko-nabrežinski občini.

Ob tej priložnosti opozarjamo vodstvo podjetja, kako je nujno potrebno, da na vseh postajališčih in v vseh javnih lokalih razobesi vozni red, tako da bodo vsi potniki z njim seznanjeni.

Industrijska šola se je z začetkom letošnjega šolskega leta preselila v nove prostore. Učenci in profesorji so v glavnem zadovoljni z ureditvijo prostorov, čeprav tu pa tam kaka malenkost še manjka.

V ponedeljek se je pričel pouk tudi v osnovni šoli. Kar zadeva vpis v prvi razred,

moramo ugotoviti, da vsi starši le niso naredili svoje dolžnosti ter niso vpisali svojih otrok v slovensko šolo.

PRIPRAVE NA VOLITVE

Svet skupne Slovenske liste je že v nedeljo zaključil pobiranje podpisov predlagateljev kandidatne liste. Ta bo verjetno predložena tajništvu tržaške občine v prvi polovici prihodnjega tedna.

Doslej so bile predložene le tri liste, in sicer komunistična, demokristjanska ter socialdemokratska.

KUPCEV MANJKA

Prihodnji mesec se bo vršila v Trstu javna dražba prav posebne vrste. Znani ljubitelj in zbiravec starin profesor De Henriquez, bi rad prodal svojo bogato zbirko starinskega orožja. V zalogi ima oklepne vozove, stare topove, strojnice, puške in podobno navlako. Čeprav bo ta javna dražba edinstvena, je vendar prav malo zanimanja zanjo.

VAŽNO OBVESTILO ZA KMETOVAVCE

Prispevki za nakup odbranega semena pšenice: Na Kmetijskem nadzorništvu v Trstu so s 1. oktobrom pričeli sprejemati prošnje za prejem državnega prispevka pri nakupu odbranega semena pšenice. Prispevek znaša 50% nakupne cene. Nakazan bo za nakup največ 100 kg semena.

Drugi prispevki: S prvim oktobrom so na Kmetijskem nadzorništvu začeli sprejemati tudi naročila za nakup po znižani ceni (50% prispevka) trt sadik cepljenk in divjak ter sadnega drevja (češenj, mandeljnov, orehov, marelic, lešnikov, hrušk in češpelj). Naročiti je treba najmanj 100 trt sadik divjak ali 50 trt sadik cepljenk ali 50 sadnih drevesc.

Na nadzorništvu se lahko vložijo prošnje za dodelitev prispevka (40% nakupne cene) pri nakupu čebulic tulipanov, narciz, hijacint, irisa in vrtnic, ki so bile lani cepljene. Kdor se za to zanima, mora naročiti nad 250 čebulic in 50 vrtnic.

Čebelarji nadalje lahko vložijo prošnje za prispevek pri nakupu melitozija in čebelarjskih potrebščin. Prispevek znaša 40 oziroma 25% nakupne cene.

IZIDI ZRELOSTNIH IN USPOSOBLJENOSTNIH IZPITOV

V jesenskem roku so na višji realni gimnaziji v Trstu z uspehom položili zrelostne izpite naslednji kandidati: Franc Žerjal, Edvard Žerjal, Marija Savrin in Aleksandra Sosič. Odklonjena sta bila dva kandidata.

Na klasični gimnaziji so uspešno opravili maturo: Marta Ščuka, Ernest Anselmi in Damijan Pavlin. Ta dva sta dijaka z goriške klasične gimnazije.

Na trgovski akademiji so z uspehom položili usposobljenostni izpit: Miranda Bolčič, Neva Grgič, Ondina Pavletič, Rožica Sulič, Boris Krapež, Miranda Fabijan, Dario Ferluga, Marija Gregorič, Ivan Pertot, Edvard Prelec, Rozana Prelec, Marija Rauber, Aleksander Strani, Karla Širca in Ivan Tavčar. Devet dijakov pa je bilo odklonjenih.

SMRT SLOVENSKEGA DRAMSKEGA IGRAVCA

V ponedeljek so na pokopališča v Sv. Križu pokopali slovenskega dramskega igravca in člana Slov. gledališča v Trstu Justa Košuto. Smrt ga je iznenada pobrala, ko mu je bilo 64 let.

Pokojnik, ki se je rodil v Sv. Križu, je kmalu po zadnji vojni posegel tudi v politično življenje in se udeleževal v komunistični stranki. Pred leti je bil na listi KPI izvoljen za občinskega svetovavca v Trstu.

Naj mu bo lahka domača zemlja. Družini in sorodnikom izrekamo svoje sožalje.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V nedeljo, 7. oktobra ob 17. uri na »Stadionu I. maj« otvoritev letošnje predsezona z otroško glasbeno komedijo Erika Fosa

»PLESOCI OSLICEK«

Za otroke in starše, ki si te lepe in zabavne komedije niso utegnili ogledati v lanski gledališki sezoni, bomo predstavo ponovili po zelo znižanih cenah.

GLASBENI TEČAJI

»SLOVENSKE PROSVETNE MATICE«

Slovenska Prosvetna Matica bo letos obnovila glasbene tečaje posameznih instrumentov. Na sporedu bodo zopet glasbeni seminarji, odnosno predavanja o glasbeni zgodovini, glasbenem oblikoslovju in nauku o razvoju instrumentov. Po možnosti bo ustanovljen tudi mladinski pevski zbor. Obisk seminarjev in pevskega zbora je brezplačen. Prijave se sprejemajo dnevno od 10. do 12. ure na sedežu v ulici Machiavelli št. 22/II. Tečaji se začnejo 15. oktobra t. l. Prijave se sprejmejo tudi po telefonu, in sicer št. 36-275.

Beneška Slovenija

NAŠE IZSELJEVANJE

Koliko črnila je poteklo iz peres, ki so pisala o izseljevanju prebivavstva iz Furlanije in Beneške Slovenije v tujino. Gorske občine, ki so povečini slovenske, imajo žalostno prvenstvo pri zapuščanju domače grude, ki jim zamore le v tankih rezinah rezati vsakdanji kruh. Posledica je pot na tuje za zaslužkom, domače hiše in zemlja so pa brez delovnih rok.

S tem vprašanjem se bavi posebna knjiga, katero je izdala pokrajinska uprava v Vidmu. Naslov knjige je »L'emigrazione in Friuli«. V publikaciji piše tudi poslanec Toros o stvarnosti in vzrokih našega izseljevanja. Delo je zanimivo in poučno zlasti za tiste činitelje, ki so poklicani, da tej žalostni stvarnosti pogledajo v obraz in najdejo hitro od pomoč.

PODBONESEC

Krasni jesenski dnevi, pravo »babje po letje«, privablja tudi k nam vse polno tujcev, zlasti ob nedeljah. Avtomobili kar švigajo preko bloka v kobariški kot. Dosti izletnikov se pa ustavi kar tu ob meji. Med njimi opažamo zlasti dosti Tržačanov. Morda bi jih prišlo še več, če bi se tu kaj preuredilo. Gostilna ki ji pravijo »Al Vescovaldo« že kar zadovolji tuje goste bodisi z dobro postrežbo in tudi s cenami. Manjkajo pa v bližini parkirni prostori za avte, pa tudi steze tam naokoli bi se morale malce preurediti za kratke sprehode, kajti gostje ne pridejo sem le zato, da bi cele ure predsedeli v gostilniški sobi. To je par konkretnih predlogov za povzdigo tujskega prometa.

BRDO

Ze dolgo časa se govori, kdaj in s kolikšnimi zneski bo država podprla revne občine

SOLSKE SPREMEMBE

Na slovenskih srednjih šolah v Gorici se je letos izvršilo nekaj spremenb na vodilnih mestih. Dosedanji ravnatelj gimnazije, liceja in višjega učiteljskega centra dr. Mihael Rožič je pustil vodstvo učiteljskega centra, a mu je dodeljeno ravnateljstvo srednje šole. Ravnatelj dr. Rasto Nemec bo pa vodil kot dosedaj strokovno šolo in poleg te še učiteljskega centra.

V zvezi z novo razporeditvijo ravnateljstev se bo licej preselil v ulico Randaccio, v ulici Croce pa ostane učiteljskega centra in bo prišla v poslopje Gregorčičevega doma še strokovna šola.

Število vpisanih dijakov je ostalo letos skoraj nespremenjeno. Učiteljskega centra bo obiskovalo 23 dijakov, višjo gimnazijo in licej pa 37. Na nižji srednji šoli jih je 120, na strokovni pa 132. Ob začetku novega šolskega leta želimo vsem profesorjem in dijakom mnogo uspehov!

ZA VESELO ANDREJEVANJE

V Gorici začnejo mestni očetje vsako leto v oktobru premišljavati, kako bi Andrejev semenj naredili bolj privlačen in zanimiv. Zadnja leta je postal ta tradicionalni semenj zgolj kričanje in komedija, da je šlo ljudem že na živce.

Letos nameravajo zadevo temeljito preurediti. Na občini so določili v ta namen posebno komisijo, v kateri je član tudi odvetnik Sfiligoj. Ta odbor je že nakazal

- Kanalška dolina

in pokrila vsaj del njihovih občinskih izdatkov. Nekateri občine v ravnini so že dobile nekaj milijonov za te namene.

K nam je tudi prišla malenkostna vsota za popravo cerkve in nakup cerkvenih oblačil. Vsota pa ni prav velika. Prvo nakazilo je znašalo 120 tisoč lir, pred nekaj dnevi je pa prišlo iz Rima še 80 tisočakov. Čakamo pa še vedno na milijone za našo živinorejo, pašništvo in izboljšanje zemljišč. Brez podpore, in to hitre ter izdatne, so vse besede in sestanki o ekonomskem izboljšanju kot pljusk v vodo.

SPETER

Prejšnji teden se je spet pripetila nesreča na cesti iz Čedad proti Špetru. Že pri letni Anton Zamparo, saj jih ima že 75 na hrbtu, se je vozil proti večeru s kolesom po asfaltirani cesti proti Špetru. Na nekem ovinku je zavozil preveč na levo in v tistem je privozil z avtom za njim župnik Ribisa, doma iz Podbonesca. Pri sunku je Zamparo zletel s kolesa in se je hudo potolkel. Odpeljali so ga brž v čedadsko bolnišnico. Upali so, da ga bodo še ohranili pri življenju, toda notranje krvavljenje je strega moža spravilo v grob. Orožniki preiskujejo, kdo je kriv nesreče.

Pred nekaj dnevi so se zbrali v našem kraju predstavniki različnih organizacij, ki se bavijo s turizmom. Razpravljali so, kako bi se mogel razviti tujski promet po vaseh nadiške doline in po naših krajih sploh. Nasvetov je bilo še precej, a prav otipljivih zaključkov bolj malo.

O razvoju turizma po naših krajih piše tudi videmski dvomesečnik »Il Friuli« pod naslovom »Turizem in gospodarsko upadanje«. Vse to je prav in lepo, a bojimo se, da se naš gospodarski položaj ne bo rešil samo s turizmom.

neke smernice, po katerih bi semenj sicer še ohranil staro zunanje lice, a bi obenem dobil tudi nekaj gospodarskega poudarka. V veliki telovadni dvorani na Battistijevem, prej Telovadnem trgu bodo odprte razstave, ki naj bi pokazale gospodarsko dejavnost goriške dežele. Gre za razstavo pohištva, čipkarske obrti, za razstavo značilnih goriških vin in sadja.

Bojimo se pa, da bo mogoče razen pohištva in vinskih vrst le težko še kaj drugega pokazati, ker stare goriške obrti izumirajo. Nekoč je mesto slovelo po steklarski, klobučarski, jermenarski, knjigoveški obrti in še po drugih strokah, ki jih danes zaman iščeš. Moderni časi zahtevajo pač drugačnih dejavnosti in bo moral zatorej tudi Andrejev semenj pokazati drugačno lice.

VEN Z IMENI!

Prejšnji teden je mestna zdravstvena oblast tolažila meščane, da v Gorici niso prodajali ponarejenih živil kot drugod po Italiji, kar je državi vzelo v svetu dobro ime, mnogim pa zdravje in celo življenje. Vendar se je govorilo, da se tudi pri nas prodaja sleparsko maslo in še marsikaj drugega. Seveda, gorje omeniti ime trgovca na debelo, ker bi hitro planil pokonci in grozil, da bo tožba zaradi žaljenja dobrega imena.

Tako so delali tudi lastniki velike razprodajalne masla »Burrificio Alto Isonzo« iz ulice Morelli, števil. 6, ki so kvarili goriške želodce s pokvarjenim maslom.

Oblast jih je prijela že leta 1954, ker so v skrivnem skladišču mešali med maslo tudi margarino. Pa kaj, plačali so nekaj kazni in še dalje prodajali margarino, loj in vse mogoče pod imenom »soško maslo«. Postavili so si tudi nekaj vil.

Sedaj jih je nadzorna komisija zopet zalotila pri slepariji. Ugotovila je, da so vsak dan zmešali v maslo po 250 kilogramov navadnega loja, ki še za sveče ni dober. Goričani smo ga pa za drag denar mazali na kruh. Ali ni že skrajni čas, da vzamejo takim sleparjem obrtnico?

Pri nekaterih trgovcih je pa komisija našla sardine, vložene ne v oljčnem, marveč kar v strojnem olju. Tu je treba priti ven kar z imeni, da bodo odjemalci šli drugam, kjer prodajajo pošteno blago in ne zastrupljajo kupcev.

Isto je s peki. Pri več pekarnah so nadzorni organi odkrili, da ima kruh preveč odstotkov vode. Peki so se izgovarjali, da bi jim morali dovoliti peko bolj zgodaj in ne ob štirih zjutraj. Izgovori so seveda prazni, mi bomo pa še dalje jedli napol surov ter voden kruh in molčali v strahu, da se gospodu peku ne zamerimo.

OSLAVJE

Lepo, sončno vreme je tudi pri nas zvalo vinogradnike, da so začeli tu pa tam trgati. Izbirajo najprej seveda tokajec, rizling in druge boljše sorte. Kakor vse kaže, bo pridelka kaj manj kot lani; zdi se pa, da bo vino prav okusno.

Na oslavskem spominskem kostišču so začeli nekaj dopolnjevati. Nad osrednjo stavbo postavljajo streho v obliki kupole. Zaradi spomenika je bilo to popravilo nuj-

Iz Goriške

no potrebno, ker je deževje že precej škodovalo temeljem celotne stavbe.

STEVERJAN

Pri nas se že oglašajo čriček v vinogradu. Trgatev je že tu. Tokaj in boljše vrste grozdja so že začeli pobirati. Pridelovalci in pivci se sprašujejo, koliko ga bo in kakšno bo? Na splošno se zdi, da ga bo v spodnjem korcu morda toliko kot lani; v zgornjih vinogradih pa kaj manj. Po kakovosti bo pa kapljica dobra, ker so se grozdi po zadnjem deževju kar lepo opihnil. Upamo, da nas ne bo varala ta predhodna sodba.

Od suše prizadetim živinorejcem se že deli nadomestna krma. Dobivajo jo pri kmetijskem konzorciju v Gorici. Že če izvzema memo ta način monopoliziranja, je za posestnike pot v Gorico neugodna. Saj bi lahko tudi domače zadruga ali prodajavec delili to koruzo, zlasti ker se je že dogodilo, da je ta ali oni šel na konzorcij v Gorico, pa je prav tisti dan zmanjkalo blaga in je moral priti zopet kak drugi dan.

Korčno le imamo dobro cesto od Grojno do Bukovja. Kolikšnega pomena je, se vidi sedaj, ko se je že v kratkem času promet močno dvignil. Vedno več izletnikov prihaja z avti na naše prijazne in razgledne gričke. Plaši jih seveda samo spodnji konec skozi Grojno, ki je še vedno ves razrit in prašen. Tisti, ki se toliko zavzemajo za turizem v Steverjan in prirejajo tu umetniške razstave, naj se zdaj zganajo in postavijo, da bi tudi ta del ceste popravili!

Za prihodnje leto upamo, da bo občina začela popravljati tudi zgornji del ceste od Bukovja mimo Dvora do Sovence, ko bodo stari dolgovi poplačani in se bo moglo najeti novo posojilo.

PODGORA

V naši farni cerkvi so v teku dela za potrebna popravila in polepšanje svetišča. Naš župnik si zelo prizadeva, da bi se vse po načrtu uredilo. Namen je tudi prenoviti orgle ali nabaviti nove, ker so res potrebne. Veliko vprašanje pa je, dobiti potrebne vsote denarja. Nekaj je občina že prispevala, a znesek še zdaleč ne bo zadostoval. Na pomoč bodo pač morali priskočiti farani, vsak po svojih večjih ali skromnejših možnostih.

Zaradi popravil v cerkvi se je otvoritvena šolska maša darovala pri kapelici. Otroci so bili kar zadovoljni. Pripomniti pa moramo, da ni vpis šolarjev v prve razrede tak, kot bi moral biti.

Omenimo naj še naš že tako slavni most čez Sočo. Dela pri njem že napredujejo. Kakih sedem do osem delavcev je zaposlenih pri popravah. Moralo bi jih biti kaj več, da bi mostič končali vsaj pred prihodnjim deževjem. Vidimo tudi, da bodo temelji za opornike močnejši in globlji kot prejšnji.

Ko bo most dokončan, upamo, da bodo začeli zopet prihajati k nam tudi nedeljski izletniki iz mesta na kratke zimske sprehode kot nekdanj v starih časih. Seveda, potrebno je, da bi se na križišču zopet obnovila nekdanja gostilna pri »Tončilu«. Prenoviti bi se pa morala na vabljen način, kot so zdaj druge gostilne v predmestnih vaseh.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Največja knjižna razstava na svetu

V Frankfurtu je bila te dni tradicionalna mednarodna knjižna razstava, na kateri je bilo razstavljenih okrog 100.000 knjig iz 32 držav. Razstava je obsegala 22.000 kvadratnih metrov prostora. To je največja knjižna razstava na svetu in o letošnji knjižni razstavi tudi pravijo, da je bila največja, kar jih je bilo sploh kdaj prirejenih. Samo novih izdaj na razstavi je bilo nad 23.000. Zastopanih je bilo 2.112 založb. Nekdo je zračunal, da bi moral človek nepretrgoma brati 150 let, da bi lahko prebral vse knjige na tej razstavi.

Na zunaj je vzbujala razstava vtis izredne pestrosti in rafiniranosti. Založbe v raznih državah si namreč prizadevajo, da bi napravile knjigo tudi po videzu čimbolj prikupno in privlačno za kupca. Vendar pri tem skora nikoli ne grejo preko za knjigo primerne stila. Tudi razstava je bila urejena zelo okusno in nič ni bilo na njej takšnega, ki bi neprijetno zmotilo obiskovalčeve oko. Reklamne fotomontaže, portretne glave in notranja ureditev paviljonov z barji in ekspresnimi stroji za kuhanje kave vred, ki jih je bilo najti v posameznih paviljonih, so bili nameščeni tako, da niso bili v nasprotju z ureditvijo razstavljenih knjig. V tem pogledu je bila letošnja razstava lepša kot vse prejšnje. Znatneje kot na prejšnjih razstavah so bile na letošnji razstavi zastopane s svojimi stojnicami države iz vzhodnega bloka. Kritiki, ki so si ogledali razstavo, pravijo, da so vzhodnoevropske založbe v precejšnji meri prilagodile svoje knjižne opreme zahodnemu čutu, da bi bile kos konkurenci z Zahoda.

Dokument slovenske kulture

Pred kratkim so odkrili v knjižnici Narodnega muzeja v Ljubljani prvi slovenski knjižni katalog, ki je iz leta 1678. Ko se je namreč salzburški tiskar Janez Krstnik Mayr tistega leta priselil v Ljubljano in s tem obnovil tiskarstvo in knjigotrštvo v Sloveniji, ki je bilo z izgonom protestantskega tiskarja Janeza Mandelca prekinjeno, je kmalu izšel tudi njegov »Catalogus librorum«, to je seznam vseh tistih knjig, s katerimi je razpolagal in katere je ponudil bralcem na Kranjskem v nakup. Na naslovni strani kataloga je napisano: »Katalog knjig, ki bodo v času ljubljanskega jesenskega sejma v knjigarni Janeza Krstnika Mayrja naprodaj.

Na 126 straneh kataloga je navedenih 2.566 različnih knjig.

Ta katalog predstavlja zelo zanimiv kulturni dokument. Ohranil se je v enem samem izvodu, in sicer na gradu v Dolu pri Ljubljani. Od tam je izginil leta 1881. Menili so že, da je bila ta drobna knjižica iz zapuščine grofa Erberga prodana drugam, pred kratkim pa so, kot rečeno, odkrili prav ta izvod v knjižnici Narodnega muzeja v Ljubljani.

Visoki jubilej prijateljice Slovencev

Te dni je praznovala v Ljubljani 90-letnico gošpa Fanny S. Copeland. Dobro je znana vsem, ki so v zadnjih desetletjih študirali na ljubljanski univerzi, kjer je bila lektorica za angleščino. Znana pa je tudi vsem ljubiteljem slovenskih planin, saj je napisala o njih v angleščini posebno knjigo. Po rodu je Skotinja. Že leta 1921 je bila nastavljena kot lektorica angleškega jezika na filozofski fakulteti v Ljubljani. Spremljala je torej razvoj slovenske univerze od vsega začetka. Poleg tega je opravljala važno vlogo kulturne posredovavke med Slovenijo in angleško govorečim svetom. S svojimi dopisi v angleško »Slavonic Review« je obveščala angleško javnost o pomembnih kulturnih dogodkih pri Slovencih. Trudila se je za popularizacijo slovenske literature v Angliji in prevedla med drugim tudi roman Vladimirja Levstika »Gadje gnezdo«. Pisala je tudi samostojna dela v angleščini. V raznih angleških listih je priobčevala kratke novele, katerih dejanje se dogaja v slovenskih planinah. Zbirka teh črtic je pozneje izšla kot posebna knjiga pod naslovom »Beautiful Mountains«. Veliko je prispevala k temu, da se je glas o lepotah slovenskega alpskega sveta razširil v angleškem svetu. V Sloveniji je zelo priljubljena. Kako rada ima Slovenijo, dokazuje tudi dejstvo, da se je po vojni kljub visoki starosti in težkim razmeram spet vrnila tja.

Vendar ga še zdaleč ne dosegajo. Kritični obiskovalec je nujno prišel do spoznanja, da ima Zahod še vseeno mnogo lepše knjige in zanimivejše avtorje. Značilen vtis letošnje knjižne razstave v Frankfurtu pa je bil tudi ta, da zahodne založbe zdaj izdajajo več del vzhodnih avtorjev kot prejšnja leta. Med knjigami vzhodnih avtorjev, ki so vzbujale pozornost, so bili Spomini Ilije Ehrenburga, seveda v zahodno-evropskih jezikih, dalje Djilasova knjiga »Razgovori s Stalinom«, katere nemški prevod je izšel pri založbi »Fischer«, potem dela romanopiscev Anne Seghers, Tiborja Deryja, zlasti njegova knjiga »Nedopolnjeni stavek«, Milana Fūsta, Jurija Bondareva, Miroslava Krleže, čigar knjiga »Brez mene« je izšla pri nemški založbi »Styasni«, Iva Andrića in Georga Lukacsa. Pravega bestsellerja pa na letošnji knjižni razstavi v Frankfurtu ni bilo. Zelo radi so segali obiskovalci tudi po romanu Richarda Masona »Dvakrat cvete mrzlično drevo« in po romanu Brucea Marshalla »Dama Mila«. Pozornost je vzbujal tudi roman Itala Sveva »Ein Leben«, ki je izšel pri založbi Rowohlt, dalje romani Lawrence Durella in Grahama Greena »Afriški dnevnica« v nemškem prevodu.

V zvezi z odprtjem frankfurtskega knjižnega velesejma, so podelili tudi mirovno nagrado nemških založnikov in knjigarnarjev. Dobil jo je pisatelj Paul Tillich.

—0—

SEDMI ZVEZEK FINŽGARJEVIH IZBRANIH SPISOV

V kratkem bo izšel sedmi zvezek Finžgarjevih Izbranih spisov, ki jih izdaja Mohorjeva družba v Celju. Prvi zvezek Finžgarjevih »Izbranih spisov« je izšel leta 1959 in je pri njem sodeloval poleg urednika, prof. dr. Franceta Koblarja, še avtor sam. Sedmi, zadnji zvezek, bo vseboval njegovo knjigo »Leta mojega ponotovanja«, ki je prvič izšla leta 1957 in je vzbudila tako zanimanje, da je bila v zelo kratkem času razprodana. Finžgarjeva knjiga spominov je tehten zgodovinski dokument in prispevek k slovenski narodni in kulturni zgodovini. Nekateri predlagajo, naj bi Mohorjeva družba izdala še vsaj osmo knjigo izbranih del z izborom najpomembnejših Finžgarjevih člankov, govorov, predavanj in takega gradiva, ki bi dopolnjevalo in zaključilo celoviti lik tega slovenskega kulturnega delavca. Verjetno se bo to tudi zgodilo.

DELO NEMŠKEGA KULTURNEGA INSTITUTA V TRSTU

Cez nekaj dni bo začel nemški kulturni inštitut v Trstu z novo sezono svojega dela. Že prvega oktobra se bo namreč spet začelo vpisovanje za tečaj za nemščino. Pouk se bo pa začel 22. oktobra. Poleg tečaja za otroke, za začetnike, za tiste, ki že nekaj znajo in izpopolnitvenega pouka bodo organizirali tudi tečaje za konverzacijo in trgovsko korespondenco. V načrtu pa je tudi tečaj o moderni nemški literaturi in o današnji Nemčiji. Ta predavanja bodo prikazala glavne značilnosti današnje Nemčije na kulturnem, gospodarskem in socialnem področju. Vodstvo nemškega inštituta pa vodi račun tudi o potrebah ljubiteljev lepe knjige in glasbe. Zato je izpopolnilo svojo knjižnico in diskoteko z novimi knjigami, revijami, časniki in ploščami. Enako kot lansko sezono se bodo tudi letos vrstila gostovanja glasbenih skupin, solistov, gledaliških skupin, recitatorjev in predavateljev, na sporedu pa bodo tudi filmske predstave, umetnostne razstave in druge prireditve. Tako bosta med drugimi gostovala salonski orkester iz Mainza pod vodstvom dirigenta Guntherja Kehra, ki doživlja v Nemčiji velik uspeh, in pa ansambel »Studio der Frühen Musik«.

Kot naslednik profesorja dr. Christiana Schmita, ki je prestavljen v Pariz, bo vodil nemški inštitut to sezono dr. Gerhart Martens. Dr. Gerhart Martens je bil od leta 1953 do leta 1956 rektor za nemški jezik na univerzi v Bologni, nato pa ravnatelj Goethevega inštituta v Belo Horizonte v Braziliji. Pisarna nemškega kulturnega inštituta slušuje za javnost vsak dan od 17. do 20. ure razen ob sobotah. Tam lahko dobite vse zaželenne informacije.

TEKMOVANJE CERKVENIH ZBOROV V TRSTU

Ta mesec bodo priredili v našem mestu prvi škofijski koncertni kriterij cerkvene glasbe. Ni še točno določeno, kje bodo prirejali te koncertne nastope, ki bodo imeli značaj festivala cerkvenega petja in ki naj dokažejo, kako se je v zadnjih letih dvignila raven cerkvenega zbornega petja na Tržaškem. Nastopi ne bodo imeli tekmovavnega značaja, ampak naj bi služili za to, da bi dali prizadevnim cerkvenim zborom še večji zagon in vmeo, zlasti tistim, ki se borijo še s težavami. Zaradi tega tudi ne bodo podeljevali nagrad. Seveda pa bodo poslušavci kljub temu primerjali posamezne zборе med seboj in najboljši bodo gotovo deležni priznanja. Kriterija, oziroma revije cerkvenih pevskih zborov se lahko udeležijo vsi cerkveni zbori tržaške škofije.

Glede udeležbe ni nikakih omejitev. Lahko bodo sodelovali mešani ali pa samo moški ali ženski zbori. Vsak zbor bo moral izvajati dve obvezni skladbi in eno tako, ki si jo bo sam izbral. Skladba svobodne izbere je lahko vzeta iz kateregakoli razdobja cerkvene glasbe. Prijavitelj se je treba v frančiškanskem samostanu »Santa Maria Maggiore« v Trstu, in sicer do 13. oktobra.

Filejeva proslava v Gorici

Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici je priredila v nedeljo, 30. septembra, spominsko proslavo po pokojnem profesorju in glasbeniku Mirku Fileju. Proslava je bila popoldne v dvorani katoliškega doma v Gorici.

Profesor Mirko Filej je bil vodja raznih pevskih zborov na Goriškem in tudi sam skladatelj. Bil je zaradi te svoje glasbene dejavnosti priljubljen in poznan slovenski javnosti daleč naokrog. Ob njegovi prerani smrti, pred nekaj meseci, so žalovali za njim vsi ljubitelji lepega petja na Goriškem in Tržaškem, pa tudi drugod, kjer je prof. Filej gostoval s svojimi zbori, kot na primer na Koroškem.

Na proslavi so se zato zbrali zbori z raznih strani in peli v glavnem pesmi, ki jih je on zložil.

PLODNO DRAMSKO USTVARJANJE NA POLJSKEM

Od 450 premierskih del, ki jih bodo letos uprizorili v več kot 90 poljskih gledališčih, so poljski pisci zastopani z dobro tretjino. Od 140 njihovih del je več kot 30 najnovejšega datuma. Zastopana so vsa pokolenja poljske književnosti in vse smeri, začenši od nedavno umrlega Leona Kručkovega z »njegovim delom »Prvi dan svobode« in drugih sodobnih domačih avtorjev do klasikov Slovackega, Kohanovskega in Zeromskega.

Kratke kulturne vesti

• Pri univerzitetni založbi v Ljubljani je izšel trideseti letnik Zbornika znanstvenih razprav, ki ga izdaja pravna fakulteta. Obsega osem razprav iz raznih pravnih strok z ustrežno dokumentacijo in s povzetki v francoščini ali nemščini.

• Tržaški kritik in zgodovinar Elio Apih je uredil knjigo člankov in esejev Gaetana Salveminija o razdobju italijanske zgodovine med letom 1898 in 1929. Salvemini je objavil te članke v raznih revijah in listih. Knjiga je izšla pri založbi Feltrinelli. Elio Apih je napisal tudi zanimiv uvod in sestavil opombe k posameznim člankom in esejem.

• Tržačan Stelio Zeppi je objavil knjigo o pokojnem francoskem pisatelju Albertu Camusu. V knjigi razčlenjuje Camusovo pisateljsko filozofijo, ki jo uokvirja v strujo eksistencialistične miselnosti. Knjiga je izšla pri založbi »Nuova academia« v Florenci. Njen avtor je asistent za filozofijo na tržaški univerzi. Delo je bilo od kritike zelo ugodno sprejeto.

• Na festivalu planinskih filmov v Trentu je na sporedu po odločitvi izborne komisije tudi slovenski film »Trisule«, ki sta ga posnela Klopčič in Kunač. Film prikazuje podvige slovenske plezalske odprave na goro »Trisule« v Himalaji.

• Mestni občinski odbor v Florenci je podelil slavnemu katalonskemu glasbeniku Pablu Casalsu florentinsko častno meščanstvo. Novico o odlikovanju so mu naznanili, ko je dirigiral v Florenci te dni svoj oratorij »El paesebre«. Pri izvedbi je sodeloval orkester beneškega gledališča La Fenice, pel pa je zbor Orfeo Català iz Barcelone. Casals je begunec in se že mnogo let ni vrnil v Spanijo.

GOSPODARSTVO

Če mošt noče kipeti

Ob trgatvi se večkrat pripeti, da mošt noče kipeti. Kje tiči vzrok?

Mošt začne pozno kipeti, če smo svežega nalili v stekleno posodo, kot so pletenke - flaškoni - damidžane. Za kipeenje je namreč potreben zrak, dihanje, kar pa je zaradi nepropustljivosti stekla otežkočeno. Enako kot v stekleni posodi je tudi v parafinirani posodi.

Navadno mošt noče kipeti, ker je premrzlo. Če namreč tržemo mrzlo grozdje, dobimo iz njega tudi mrzel mošt, ki noče kipeti. V tem oziru je letos popolnoma drugače kot lani. V dobi lanske trgatve je bila huda vročina in vinogradniki so se morali boriti proti previsoki toploti: trgati so morali samo v jutranjih urah, ko je bilo grozdje še mrzlo ali pa proti večeru; hladiti so morali kleti in s prilivanjem razhlajevati kipeči mošt. Letos pa kaže trgati samo podnevi in ne v ranih jutranjih urah, ker je takrat prehladno. Nadalje je letos potrebno s segrevanjem uravnati toploto v kleti in v sodih. Paziti moramo, da med kipeenjem ne pade toplota v kleti izpod 15° C, a zvišati je tudi ne smemo preko 22° C. Če je v kleti toplota prenizka, moramo zakuriti peč ali mošt v sodih segrevati z električno grelnico. Če pa je toplota v kleti previsoka, jo prav lahko znižamo z odpiranjem oken ali vrat. Med kipeenjem je v sodu mnogo višja toplota kot v kleti. Kakšenkrat doseže ta razlika tudi 8 do 10° C. Zato pa ne smemo nadzirati samo toplote v kleti, marveč tudi ono v kipečih sodih. Če je toplota v sodih nad 25 - 27° C, moramo kipeči mošt nekoliko ohladiti. To storimo na ta način, da vzamemo iz soda določeno količino kipečega mošta, ki se nekoliko ohladi in ga nato zopet zlijemo v sod. Seveda bomo v takih slučajih pazili, da ne bi toplota v kleti presegala 18 - 20° C.

Večkrat pa se tudi zgodi, da v vrsti sodov nekateri kipijo, drugi pa ne. V takih slučajih navadno zadostuje, če zamenjamo po eno vedro mošta pri dveh sodih, od katerih eden kipi, drugi ne: iz vsakega soda vzamemo vedro mošta in kipečega zlijemo v nekipeči sod, vedro nekipečega pa v kipeči mošt.

Če pa kijub ugodni toploti v kleti mošt dolgo noče kipeti, moramo poiskati vzrok in ga odpraviti. Navadno je v tem primeru potrebno dodati nekaj odbranih kiplnih kvasnic.

Dodatek odbranih kvasnic moštu

Različnih kvasnic je na tisoče, od katerih je mnogo žlahtnih in koristnih, še več pa divjih in škodljivih. Umljivo je, da hočemo z dodatkom umetnih kvasnic ustvariti v moštu premoč koristnih. Med temu je najodličnejša družina oziroma rod »saccharomyces«, v tem rodu pa sorte »ellipsoideus« »apiculatus« in »cervisiae«. Med umetnimi kvasnicami, kot jih prodajajo za kipeenje grozdnega mošta, so zastopane predvsem imenovane 3 sorte. Kakšenkrat pa je v kvasnicah samo ena sorta, navadno »saccharomyces ellipsoideus«. Umetne kvas-

nice so navadno tako vzgojene, da delujejo tudi v močno zažveplanih moštih.

Umetne kvasnice so v trgovini v fijalah na agarju in stekleničkah, kjer so najbolj zgoščene, ali že več ali manj razredčene z moštom v steklenicah in pletenkah. Napredni kletar bo kupil samo kvasnice na agarju v steklenicah, oziroma fijalah in jih bo potem sam razmnožil. Razmnožimo jih pa na naslednji način: Pletenko sveže iztisnjene mošta, ki sploh ni imenl časa, da bi začel kipeti, pastereziramo. To se pravi, da dotični mošt segrejemo do kakšnih 70° C, držimo pri tej toploti skozi 5 minut, nato pa ohladimo na 18 do 20° C. Pri tej toploti primešamo med mošt vsebino iz fijale ali steklenice, z agarjem vred. Po 2 urah imamo na razpolago polno pletenko kvasnic, katere potem lahko porazdelimo po posameznih sodih mošta. Pasteriziranje mošta za razmnožitev kvasnic pa je zato važno, ker s segrevanjem zamorimo vse kvasnice, koristne in škodljive, ki jih ima grozdje že v vinogradu ali jih nabere med potjo do soda. Mošt za razmnožitev kvasnic segrejemo v nebakrenem kotlu, katerega denemo v večjega z vodo.

Jesenska setev pšenice

Iz leta v leto se ponavlja, da je v naših krajih v drugi polovici oktobra najprimernejša doba za setev ozimne pšenice, a naši kmetje — žitorejci se na ta nasvet ne ozirajo in odlagajo setev na november in nekateri celo na začetek decembra. Zato se pač pripeti — kot predlansko leto — da ozimne pšenice tudi takrat ni mogoče posejati, ker vlada deževno vreme. Zaradi prepoznih setev je tudi hektarski donos zelo pičel in le redki pridelajo več kot 10 - 12 stotov zrnja na furlansko njivo.

Sedaj, v prvih dneh oktobra mora vsak kmet — žitorejec vedeti, če bo pšenico sploh sejal, na kateri parceli jo ob sejal, katero sorto misli sejati in kje bo dobil dotično seme. Nadalje si je potrebno biti na jasnem, s čim se bo gnojilo in kje se bodo dotična gnojila dobila.

Najmanj, kar je že danes potrebno, je takojšen nakup gnojil in takojšnja nabava semena. Kmalu bo treba misliti na oranje, ki naj se izvrši vsaj teden dni pred setvijo. Istočasno z oranjem bomo spravili v zemljo hlevski gnoj in glavna umetna gnojila. Med temi so predvsem na mestu gnojila, sestavljena iz vseh treh glavnih gnojilnih snovi, to je dušika, fosforove kisline in kalija.

Barvanje vina

Premalo barve imajo navadno samo črna vina. Zlasti sorta merlot ima zelo šibko barvo in mnogi kupci in pivci želijo bolj močno, zaradi česar mnogi pobarvajo tudi merlot, čeprav je ta sorta tipična. Za barvanje črnih vin je v Italiji dovoljena samo enocianina, katero pridobivajo iz lupin črnega grozdja. Umetna barva (bordò) za barvanje vina je dovoljena le za domačo porabo.

Naj pa nikomur ne pride na misel, da bi sedaj ob trgatvi svoje vino barval ne z enocianino in ne z umetno barvo. Mlado vino, ki še ni popolnoma pokipelo, namreč ne sprejme barve in jo vrže v drožje. Črna barva se lahko okrepi komaj po prvem pretakanju, to je enkrat v drugi polovici januarja ali še pozneje.

Vinske tropine kot živalska krma

Zaradi pomanjkanja sena bo treba letos porabiti tudi vinske tropine za krmo. Za krmo pridejo v poštev sveže — komaj sprešane — ali pa posušene tropine. Sveže vsebujejo približno 54% vode, 6,6% beljakovin, 4,5% surove toščice, 21% ogljikovih vodikov, 28% vlaknine in skoraj 9% soli.

V Španiji izdelujejo iz vinskih tropin posebno krmilno moko — posušene tropine zmeljejo — ki jo krmijo vsem vrstam domačih živali, predvsem perutnini in prašičem, seveda premešano z drugo krmo.

Tudi pri nas bomo krmili tropine pomešane z drugo krmo: Sveže bomo krmili s senom, in sicer vsakega pol, posušene pa z detelnim senom ali dobro otavo. Posušene tropine napravimo bolj tečne in za žival bolj sprejemljive, če jih polijemo z mlačno in nekoliko osoljeno vodo, še bolje pa z melaso.

Nujno pa moramo paziti, da tropine bodo ne plesnive in ne skisane.

ŽENA IN DOM

MAMICE, POZOR: PREGLEJTE OMARICO Z ZDRAVILI!

Dajemo Vam seznam vseh 45 zdravil, katerih prodaja je v Italiji sedaj prepovedana, ker vsebujejo škodljivo pomirjevalno sredstvo, zaradi katerega se mnogi otroci rodijo pohabljeni.

Tu so imena omenjenih 45 zdravil:

Smidene (tvrška Smit), Quietimid (tvrška Biocorfa), Quietoplex (tvrška Vaillant), Profarmil (tvrška Profarmil), Sedimide (tvrška Mugolio), Sedoval K 17 (tvrška Stalfarma), Calmorex (Farmacie Comunali Riunite Emilia), Smidene ipnotico (tvrška Smit), Sediserpil (tvrška Mugolio), Gastrimide (tvrška Vaillant), Ulcergxen (tvrška Biocorfa), Asmadio (tvrška Visnova), Coronarobetin (tvrška Profarmi), Theophyl-Choline (tvrška Perkins Chemical Company), Sclerolisina (tvrška Sossi), Atoscle-

rol (Istituto Scientifico Venezia), Sclane (tvrška Firma), Teanolo (tvrška Zambon), Valip (tvrška Valeas), Acolema (tvrška Panther), Parasterol (tvrška CIFA), Arcosterina (tvrška Wassermann), Ditycil (tvrška Farmit), Drenaren (tvrška Lang), Verdiana (tvrška Simes), Trianol (tvrška Pierrel), Colbetin (tvrška Profarmi), Metasclene (tvrška Tosi), Antiater (tvrška Formenti), Contrasterol (tvrška I.C.E.), Parasterol (tvrška Chemil), MER 29 (tvrška Merrel), Solviscleran (tvrška Promed), Aterone (tvrška Gazzini), Triparan (tvrška R. M.), Equiscler (Terapeutica Lombarda), Merinol (Laboratorio Biochimico Fiorentino), Lowerchol (tvrška Valpharm), Fisiosterol (tvrška Simafar), Colesterolasi (tvrška Filippi), Parenol (tvrška Max Farma), Decolest (tvrška Cozzolnio), Mitar (tvrška Osfa), Niscol (tvrška Stalynsco), Adepon (tvrška Ekopharm).

V vrtincu

R. B.

1.

Dr. Radič se je usedel k mizici in pomignil natakarku, naj mu prinese zajtrk. Iz svojega kota si je lahko ogledal ves prostor. Snel je z obešalnika »Jutro« in je škilil preko roba po sedečih gostih. Mednarodna družba se je zbirala v »Excelsiorju«: boga ti trgovci, filmske zvezde, diplomati, fino oblečeni prekupčevavci mamil, umetniki, iz vseh delov sveta.

Doktorjev pogled se je ustavil na čokatem gospodu z lepo gojeno črno bradico. V hotelski knjigi je bil vpisan kot trgovec z umetninami Jose Delagoa iz Lizbone. Radič ga je spoznal šele prejšnji večer v nočnem baru. Seznanil se je tudi s čudovito krasno plavolasko, ki se je predstavila za časnikarko Majo Ender. Prišla je v Trst kot dopisnica velikega dnevnika, česar ga on sam ni popolnoma verjel. Iz teh misli ga je prebudil natakark, ki je postavil pladenj z zajtrkom na mizo. Radič se je lotil z umerjenimi kretnjami kuhanega jajca. Vse na njem je kazalo odličnega svetovljana. Okrog lepo oblikovanih ust mu je zaigral čuden nasmešek.

K Delagoju je prisedla mlada, elegantna dama, vitka, z obrazom porcelanaste punčke. Radič je še ni opazil v hotelu. S tujcem sta se zaupno pozdravila in nekaj na tiho govorila. Sploh je v zajtrkovalnici vladala svečana tihota, še strežniki so tiho drseli po globokih, mehkih preprogah.

V tem hipu je ugledal Majo, ki je stopila v salon oblečena v okusno prilegajočo se ji obleko sinje barve, s fotografskim aparatom preko rame.

Dr. Radič ji je pomignil. Prisedla je z očarujočim nasmeškom. Poprašal jo je, kako ji je bil všeč sinočnji večer. Plesala sta precej, čeprav je bil Portugalec z njima v družbi in se je hotel uveljaviti pred dekletom z dragimi buteljškami šampanjca.

»Da, prav zabaven večer je bil,« je odgovarjala in mešala čaj z mlekom. »Samo ti sti Portugalec — sicer pa vidim, da je že

našel nadomestek,« je pogledala proti trgovčevi mizi.

Radič je veselo vprašal: »Nadomestek, hm, poznate tisto mlado damo?«

»Ne. Sicer pa mislim, da ni Delagoa to, za kar se izdaja.«

Osuplo jo je pogledal: »Kako pridete na tako misel?«

»Predvsem ni Portugalec, ker bi moral bolje obvladati materinščino. Govori z italijanskim naglasom.«

»Od kod pa to veste?«

»Se ne spomnite več? Sinoči sem z njim govorila v njegovem jeziku.«

Radič se je spomnil, še čudil se je, kako je sobesednica dobro obvladala portugalsko. Zdaj mu je pojasnila, da je po materi portugalskega rodu in da obvlada še kopico drugih evropskih jezikov. Radičevo občudovanje je kar rastlo pred tem inteligentnim dekletom. Zrastel mu je pa obenem tudi sum, da sploh ni časnikarka, marveč da se v njej skriva kaj drugega.

On se ji je predstavil za pisatelja Vanjo Prelca. Tako se je vpisal v hotelsko knjigo. Ona je pa bila dovolj bistra, da je spoznala to kot lažno ime. Povedala mu je kar v brk: »Čemu mi ne poveste svojega pravega imena?«

Radič se je izgovarjal, da je njegovo resnično ime preveč znano in da se hoče pod drugim imenom odkrižati vsiljivcev. Vprašal jo še, kaj misli o Portugalcu. Maja je skomignila z rameni: »Morda bo držalo, da se bavi z umetnostjo, s svojim Portugalcem se pa hoče delati samo bolj zanimivega.« Odložila je prtič in se posmejala: »Žal mi je, doktor ... Prelc, dolžnost me kliče.«

Prijazno je pokimala s kodrasto glavico in že je zginila skozi vrata.

—0—

V kleti sta se znašla višji natakark Niko Zelenec in kletar Preti. Kletar je prijel tovariša za roko:

»Nekaj ti moram povedati. Priđi v mojo sobo. Tu ne moreva zaupno govoriti.« Odšla sta po dolgem hodniku; na koncu je imel Preti svojo sobo. Dokaj prijetno urejen prostor, le na zadnji steni so se križale nepokrite cevi ogrevalne naprave.

»Torej, kaj je rovega,« je vprašal natakark, medtem ko je kletar skrbno zapiral vrata in s tihim glasom odgovarjal. »Kako prideš do tega, da pošiljaš k meni tega doktorja Prelca ali kakor se že ta vrag imenuje.«

»Spada k naši družbi.«

»Nisem tega opazil.«

»Ti ni dal znamenja?«

»Ne.«

»Ne razumem tega. Meni se je pa dal z njim spoznati.«

»Je dvignil desnico h glavi in govoril o vremenu in soncu?«

»Da, točno. Zato sem se spustil v razgovor. Ko me je vprašal, ali mu preskrbim kaj blaga — torej je bil pri tebi?«

»Seveda.«

»In ti, kaj si napravil?«

»Prav nič. Ker nisem videl znaka, sem mu rekel, da si ga bržkone po pomoti naslovil name.«

»Malo nerodno. — Pa gotovo imaš še kaj blaga?«

Preti se je zvito posmejal. »No, da, posebno morfija. Nocoj bo spet prišel avto in sem prav radoveden, kaj vsega bo tvoj bratec privlekel iz zračnic.«

(Dalje)

Iz Gorice

GABRJE

V soboto popoldne smo spet pokopali enega naših starejših vaščanov, 74-letnega Rudolfa Primožiča. Pokojnik je že pred prvo svetovno vojno služil pri policiji v Trstu, zdaj je pa že dalj časa živel v pokoju. V vasi je bil priljubljen in spoštovan kot dober in resen možak. Zadnje čase je precej bolehal, a nismo pričakovali, da ga bo bolezen tako hitro pobrala in da pojde za svojo ženo, ki mu je že pred leti umrla. Zapušča dve hčeri, katerima izražajo znanci in sosedge svoje sožalje.

Bilo mu je jasno, da morajo čimprej izginiti odtod, ker bi se znalo zgoditi, da se v najkrajšem času pojavijo še druga vozila s pripadniki Uprave Srečnega sveta za varstvo reda; saj je vozilo, ki je zasledovalo begunce, nedvomno še v hipu, ko jih je odkrilo na obali, javilo centru svoj in njihov položaj. In morda je utegnulo tudi že javiti, da jih je ujelo in da se vrača. Če ne bo v nekaj hipih ponovno javilo položaja ali odgovorilo na pozive iz centra, se bo spustila v kratkem času iz oblakov cela jata enakih vozil in morda bodo uniformiranci v njih že zapopadli misel, da se je treba tokrat poslužiti tudi nasilja in orožja. Zato je bil vsak hip dragocen.

Begunec je zaklical obema moškima in skupno so zvalili vozilo iz lahke umetne snovi do morja ter ga potisnili čimbolj na globoko. Tiščali so ga pod vodo, toliko časa, da ga je zalila in je sedlo na dno, tako da ga ni bilo več videti. Potem je planil k barki in prerezal vrv, s katero je bila privezana. Ni bilo časa, da bi jo uničil. Naj jo uniči morje samo z butanjem ob skale. Dolgo ne bo trajalo. Treba je bilo zavleči še trupla ubitih uniformirancev v stran, da bi jih pri iskalni akciji ne odkrili iz zraka in našli sledove beguncev. Spet je pomignil obema moškima, naj mu pomagata. Ubogala sta ga, a z očitnim odporom. Upiralo se jima je prenašanje mrličev, mrličev z razbitimi gla-

Povzatek iz vesolja

E. Z.

69.

vami, iz katerih je odurno kapljala kri, pomešana z možgansko materijo. Gledala sta v stran, ko sta mu pomagala prenesti vse tri v votlino, v kateri se je prej skrival. Tam bodo morda dolgo, dolgo trohneli, preden bo kdo našel njihove ostanke. In do takrat bo morda preteklo na desetine ali na stotine let.

Zabrisali so še krvave sledove in stopinje v pesku, nato pa je ukazal vsej skupinici, naj mu sledi. Odpeljal jo je v gozd in šele, ko so prehodili precejšnjo razdaljo po eni najbolj tesnih in divjih sotesk, na dnu katere je glasno šumela reka, ki se je včasih razpenila v bučeče brzice, so se ustavili in odpočili. Na hranil je otroke in odrasle iz zaloge živil, ki jih je nosil s seboj. Videl je, da so hudo sestradani, in pazil je, da bi se preveč ne najedli in zboleli. Povedali so mu, da že štiri dni niso skoraj nič jedli, razen kake ribice, ki so jo ujeli med begom po morju na trnek, ki so ga spustili z barke.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

KDO SO NAJBOLJŠI BOKSARJI NA SVETU?

Američan Sonny Liston najmočnejši bokсар sveta

Ameriški bokсар Sonny Liston je potreboval samo dve minuti in 26 sekund, da je dosegel to, za kar se je pripravljaval deset let. V Chicagu je 26. septembra pred 35.000 gledavci brutalno izpodrinil s prestola svetovnega prvaka težke kategorije Floyd Pattersona. Visoki in močni izzivavec je po nekaterih začetnih netočnih udarcih, ki so pa vseeno nakazovali strahovito moč in vneto željo po zmagi, zadel Pattersonov obraz in zrušil svetovnega prvaka na tla. Liston je bil na boksarskem odru preveč gotov zmage in tako se je od vsega začetka avtoritativno obnašal; ni pa najmanj mislil, da se bo njegov tekmeec hitro zgrudil na tla in mu prepustil častno krono svetovnega prvenstva. Liston je že prej vsem povedal, da zanj psihološka forma nima na ringu nobene veljave, češ da pri dvobojih uporablja samo pesti in ne glave. Ta način boksarja mu je vedno prinašal dobre uspehe in z njim je zdaj dosegel tudi svetovno prvenstvo. Liston ima silovit udarec (v 35 srečanjih je 24 zmagal s K. O., poražen pa je bil samo enkrat in to v prvih dvobojih, ko je nastopil poškodovan) in sam znani Joe Louis je izjavil, da je malokdaj videl boksarja s takim močnim udarcem. Kot znano, ima Sonny Liston za seboj zelo grdo preteklost; družil se je z gangsterji in bil tudi dolgo v ječi zaradi ropanj in drugih zločinov. Dolgo se je prizadeval, da bi se spoprijel s Pattersonom, kar mu je uspelo šele 26. septembra. S svojo zmago je zaslužil 400.000 dolarjev (240 milijonov lir). Patterson pa je spravil v žep približno 1 milijardo lir. Liston je tehtal 97,156 kg, Patterson pa 84,806 kg.

Kdo se bo sedaj pomeril z Listonom? Nekateri so mnenja, da je Patterson zanj prešibak nasprotnik; drugi celo trdijo, da je bil Patterson »papirnat« prvak in da je predstavljal v boksarski zgodovini po Italijanu Carneri najbolj napihnen primer. Ostali boksarji (Eddie Machen, Zora Folley, Cassius Clay in Archie Moore) ne predstavlajo resne grožnje za novega svetovnega prvaka. Ni se še pojavil na obzorju bokсар, ki bi lahko bil kos črnemu Sonnyju in zato bo ta, tako menijo strokovnjaki, dolgo vrsto let v miru kraljeval. Evropa nima vrhunskih bokсарjev. Sved Ingemar Johansson, Angleža Henry Cooper in Dick Richardson, Nemec Karl Mildenerberger ter Italijan Sante Amonti so preveč šibki nasprotniki. Kljub temu evropski prvak Johansson že misli na dvoboj z Listonom, ki naj bi veljal za svetovno prvenstvo.

Leštica najboljših bokсарjev težke kategorije — svetovni prvak: Sonny Liston (ZDA); 1. Floyd Patterson (ZDA); 2. Eddie Machen (ZDA); 3. Zora Folley (DA); 4. Cassius Clay (ZDA) in 5. Ingemar Johansson (Svedska).

Tudi v srednjetežki kategoriji v miru kraljuje, in sicer od 12. maja 1962, ameriški črni bokсар Harold Johnson, ki nima tekmecev na svetu. Evropa je v tej kategoriji dobro zastopana. Dobri so Italijan Giulio Rinaldi, ki je pred dnevi osvojil evropsko prvenstvo (premagal je v Rimu po točkah Angleža Calderwooda), Nemca Erich Schoeppner in Gustav Scholz, Anglež Chic Calderwood in Finec Pekka Kokkonen. V ospredju stojita tudi Američan Doug Jones in Mauro Mina (Peru).

Leštica najboljših bokсарjev srednjetežke kategorije — svetovni prvak: Harold Johnson (ZDA); 1. Erich Schoeppner (Nemčija); 2. Giulio Rinaldi (Italija); 3. Mauro Mina (Peru); 4. Doug Jones (ZDA) in 5. Gustav Scholz (Nemčija).

V srednji kategoriji imamo kot vedno dva svetovna prvaka, in sicer Gene Fullmera (zveza W.B.A.) in Paul Pendera (zveza N.Y.S.A.C.), oboje Američana. Fullmer je že več let svetovni prvak (od 28. avgusta 1959), Pender pa je osvojil prvenstvo v letošnjem aprilu. Ljubitelji boksarskega športa že dolgo čakajo, da bi se svetovna prvaka spoprijela in določila, kdo je najboljši. Na papirju je na prvem mestu Fullmer, toda na ringu bi lahko bil boljši Pender. Vsekakor tako Fullmer kot Pender nimata tekmecev za prvo mesto. Odlični bokсарji so Dick Tiger (Nigerija), evropski prvak Madžar Laszlo Papp (živi pa v Avstriji), Anglež Terry Downes, ki je pred

dnevi premagal starega Robinsona, in Kubanec Fiorentino Fernandez. Tudi Američan Joey Giardello včasih preseneča. Evropa ima več dobrih bokсарjev, kot so Spanec Luis Folledo, Italijan Nino Benvenuti in John Mac Cormack.

Leštica najboljših bokсарjev srednje kategorije — svetovna prvaka: Gene Fullmer in Paul Pender (oba ZDA); 1. Dick Tiger (Nigerija); 2. Laszlo Papp (Avstrija); 3. Joey Giardello (ZDA); 4. Terry Downes (Anglija) in 5. Fiorentino Fernandez (Kuba).

Kaj pa srednjelahka kategorija? O tej kategoriji je bilo dolgo govora, zlasti po tragični smrti Ben Kida Pareta v dvoboju s sedanjim svetovnim prvkom Emilom Griffithom. Griffith spada med najmočnejše bokсарje na svetu sploh in ni v tej kategoriji bokсарja, ki bi mu lahko odvzel krono svetovnega prvaka, katero je osvojil 24. marca letos.

Zelo dobra bokсарja sta brez dvoma Argentinec Jorge Fernandez in Kubanec Luis Rodriguez, za njima prideta Ralph Dupas in Charley Scott, oboje iz ZDA. Dober bokсар je bil Italijan Duilio Loi, ki je pred tedni izgubil krono svetovnega prvaka wetler junior kategorije. Kljub temu je Loi še vedno najboljši bokсар v Evropi. Z uspehom nastopajo tudi Anglež Curvis, Nemec Helmut Mistol in Francoz Maurice Anzel.

Leštica najboljših bokсарjev srednjelahke kategorije — svetovni prvak: Emil Griffith (ZDA); 1. Luis Rodriguez (Kuba); 2. Jorge Fernandez (Argentina); 3. Ralph Dupas (ZDA); 4. Charley Scott (ZDA) in 5. Duilio Loi (Italija).

Posebno v lahki kategoriji prihaja do izraza velika premoč ameriških bokсарjev. Najboljši bokсар te kategorije je Carlo Ortiz (ZDA), ki je premagal Joa Browna. Na vrh lestvice spadajo tudi ostali prvaki ZDA Kenny Lane, Eddie Perkins, svetovni prvak welter junior kategorije, in Paulie Amstead. Častni naslov, ki ga drži Ortiz od aprila letos, ogrožata Doug Vaillant (Kuba) in Carlos Hernandez (Venecuela). Tudi Evropa je v tej kategoriji dobro zastopana. Odlikujejo se Anglež Dave Charnley, evropski prvak, Italijana Giordano Campari in Mario Vecchiato ter Francoz Fernand Nollet.

Leštica najboljših bokсарjev lahke kategorije — svetovni prvak: Carlos Ortiz (ZDA); 1. Doug Vaillant (Kuba); 2. Carlos Hernandez (Venecuela); 3. Kenny Lane (ZDA); 4. Eddie Perkins (ZDA) in 5. Paulie Amstead (ZDA).

Največ časa brani krono svetovnega prvaka Davey Moore (ZDA), svetovni prvak peresne kategorije. Črni prvak je postal najboljši bokсар na svetu že 18. marca 1959 in do sedaj še ni prepustil krono. Moore ima precej resnih tekmecev, med katerimi so Kubanec Sugar Ramos, Filipinec Flash Elrode, svetovni prvak lahke junior kategorije, in Rafiu Joe King iz Nigerije. Tudi Japonec Kazuo Takayama

Iz Gorice

AVTOBUSNI VOZNI RED GORIŠKIH AVTOBUSOV

Na željo naših bravcev objavljamo nove vozne rede avtobusov v sosedne občine, ki veljajo za zimski čas od 1. oktobra dalje. Ribijev avtobus vozi: Gorica - Oslavje - Steverjan ob: 7, 7.30, 10, 12.45, 13.45 (do Oslavja) in ob 16 ob delavnikih. Ob 14.30, 16.30, 18.30, 20.15 pa ob nedeljah in praznikih.

Gorica - Grojna - Steverjan ob: 6.50, 12.30, 13.30, 18.15, 19.30 ob delavnikih. Ob 15.30, 17.30, 22 ob nedeljah in praznikih.

Gorica - Dobrovo - Medana ob: 7, 12.45 in 16 ob delavnikih.

Gorica - Jamlje - Tržič ob: 7. uri vsak delavnik. Gorica - Daberdob - Tržič ob: 7, 19.10 ob delavnikih. Ob 13.30, 18.45 ob praznikih in nedeljah.

Mestno avtobusno podjetje ATA pa vozi iz Gorice (pevniški most) - Standrež - Sovodnje - Gabrje ob delavnikih: 7, 8.10, 11.05, 13.20. Nazaj pa ob: 7.35, 8.45, 11.35 in ob 13.50.

Ob nedeljah in praznikih pa Gorica - Gabrje: 13.20, 14.40, 16, 17.30, 19.10, 21. Nazaj pa ob: 13.50, 15.10, 16.40, 18.10, 19.50 in 21.30.

in Anglež Howard Winstone sta dobra bokсарja. Italijan Alberto Serti je evropski prvak a spada kljub temu med skromne bokсарje. Boljši od njega so brez dvoma Finec Olli Maeki, Angleža Derry Treanor in Billy Calvert ter Nemec Willy Quatuor. Pomisliti je treba, da Alberto Serti ni niti italijanski prvak (prvak je Nobile).

Leštica najboljših bokсарjev peresne kategorije — svetovni prvak: Davey Moore (ZDA); 1. Sugar Ramos (Kuba); 2. Flash Elrode (Filipini); 3. Rafiu Joe King (Nigerija); 4. Kazuo Takayama (Japonska) in 5. Howard Winstone (Anglija).

V petelinji kategoriji neusmiljeno gospoduje brazilski bokсар Eder Jofre, ki je novembra 1960 postal tudi svetovni prvak. Jofre nima tekmecev in vsakega nasprotnika neusmiljeno podre na tla. Na drugo mesto se je uvrstil Joe Medel (Mehika), ki skuša zamaš priti do prestola. Tudi Evropejci se stalno potegujejo za naslov. Najboljši evropski predstavnik je Irec John Caldwell, čeprav je Francoz Alphonse Halimi evropski prvak. Tudi Italijana Piero Rollo in Federico Scarponi, Francoz Jean Guerrard in Ismael Laguna (Panama) so dobri bokсарji.

Leštica najboljših bokсарjev petelinje kategorije — svetovni prvak: Eder Jofre (Brazilija); 1. Joe Medel (Mehika); 2. John Caldwell (Irsko); 3. Alphonse Halimi (Francija); 4. Piero Rollo (Italija) in 5. Ismael Laguna (Panama).

Tudi v zadnji kategoriji ni bokсарjev ZDA. Svetovni prvak mušje kategorije je že od aprila 1960 Pone Kingpetch (Tajlandija). Južnoameričani pa so kot vedno v tej kategoriji zelo dobri. Odlikujejo se posebno Ramon Arias (Venecuela), Ernesto Miranda in Pascual Perez (oba iz Argentine). Z Daljnega vzhoda prideta še Japonec Sadao Yaofita in Chatachai Laemphaha (Tajlandija). Evropa ima dva dobra predstavnika evropskega prvaka Italijana Salvatoreja Burrenija in Spanca Mimouza Ben Alija.

Leštica najboljših bokсарjev mušje kategorije — svetovni prvak: Pone Kingpetch (Tajlandija); 1. Ramon Arias (Venecuela); 2. Ernesto Miranda (Argentina); 3. Sadao Yaofita (Japonska); 4. Salvatore Burreni (Italija) in 5. Pascual Perez (Argentina).

RAZVRSTITEV DRŽAV

Če ocenimo razvrstitev bokсарjev po različnih kategorijah, ugotovimo, da imajo ZDA največ točk (101), sedem svetovnih prvakov in kar še enajst bokсарjev na prvih mestih. Na 2. mestu so bokсарji otoka Kube, ki sicer tekmujejo v ZDA. Kuba s svojimi štirimi predstavniki je nabrala kar 19 točk. Na tretjem mestu najdemo kar tri države: Tajlandijo, s svetovnim prvkom Kingpetchom, Brazilijo, s svetovnim prvkom Jofretom, ter Venecuelo (dva bokсарja), vse z 10 točkami. Šesto mesto pripada Italiji in Nigeriji; obe državi sta nabrali 9 točk.

Če ocenimo bokсарje po celinah, bo vedno Sev. Amerika na prvem mestu sledita Srednja in Južna Amerika (58 točk). Evropa je nabrala samo 31 točk, Azija 19 in Afrika 9.

D. T.

POČASI NAVZGOR

O tem bi skoraj ne bilo treba pisati, ker občutimo vsi na lastni koži, da cene vseh potrebščin sicer polagoma, a stalno naraščajo. Kot izhodišče cen vseh življenjskih potrebščin jemlje osrednji statistični zavod v Rimu leto 1938. Če vzamemo za to leto kot temelj številko 1, opazimo, da so se cene v Gorici do letošnjega leta takole zvišale:

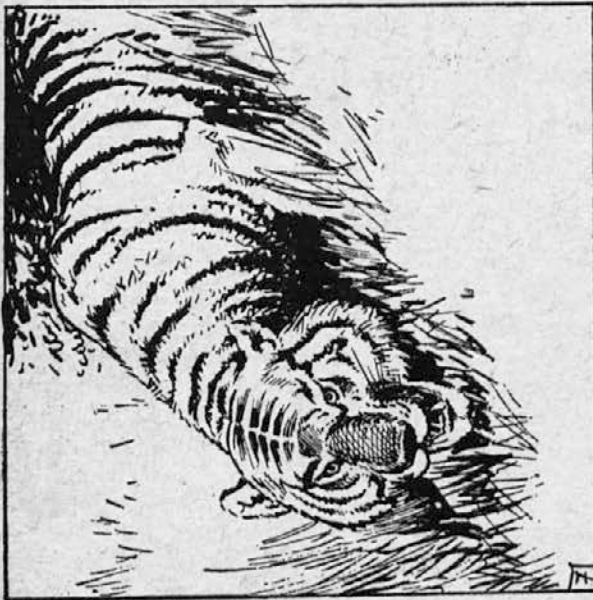
Za prehrano 84.95, obleko 60.61, kurjavo 49.60, najemnino 51.96, razne izdatke 65.53.

Skupni indeks cen znaša 74.21. Po domače povedano, kar je stalo pred 25 leti na primer 100 lir, stane danes 74 krat več. Kot vidimo, so se najbolj podražila živila, kar prizadene v prvi vrsti revne sloje.

Naročnike, ki še niso poravnali naročnine, opozarjamo, naj to store čimprej. Poravnajo jo lahko ali na upravi lista ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštne uradu.

Uprava

7. Mijavkanje je naraščalo v brenčeče predenje, s katerim zbeiga tiger svoje žrtve in jih tako premoti, da mu večših planejo naravnost med zobe. Zakon džungle pa prepoveduje ubijati človeka. Saj je človek najslabotnejše bitje in prava sramota je, če se ga samo dotakneš. Poleg tega pa dobe ljudozrci garje in jim izpadejo zobje.

8. Pravi vzrok te prepovedi pa je ta, da ima vsak uboj človeka hude posledice: prej ali slej pridejo beli ljudje na slonih in s puškami in z njimi pride sto in sto rjavopoitih ljudi, ki imajo s seboj gonilne rakete in bakle. Takrat trpi vsaka žival v džungli. Zato smejo živali ubiti človeka le takrat, kadar uče svoje mladiče obrambe pred njim.

9. Predenje je naraščalo in z grozečim krikom se je Sir Khan pognal na svojo žrtev. Takoj potem pa je jezno in boleče zatulil. »Zgrešil je!« je rekla mati volčica. »Kaj pa je to?« Oče volk je skočil iz votline, pogledal in zamrmral: »Bedak! Bil je tako neumen, da je skočil namesto na drvarja v njegov ogenj in si osmodil parklje.«

10. Grmovje je rahlo zašumelo. Mati volčica je pazljivo prisluhnila: »Nekdo prihaja po rebri navzgor-« je posvarila. »Pripravi se!« Oče volk je zastrigel z ušesi, oprl se je na boke in se pripravil na skok. Odgnal se je, še preden je videl, kdo prihaja. Ko pa je sredi skoka zagledal prihajajoča, se je poskušal v zraku ustaviti.

11. Planil je štiri ali pet čevljev naravnost v zrak in priletel nazaj prav na tisto mesto, odkoder je odskočil. »Človek!« je zarenčal. »Človeški mladič, glej ga!« Prav nasproti njega je stal, držoč se za nizko vejo, gol, rjav otročiček, ki je bil komaj shodil. Gledal je očeta volka naravnost v obraz in se mu smehljaj.

12. »Tole je človeški mladič?« je vprašala mati volčica. »Se nikoli nisem nobenega videla. Prinesi mi ga sem!« Oče volk, navajen varno prenašati svoje mladiče, je otroka krepko zagrabil za hrbet, pa vendar tako previdno, da ni mih en zob opraskal otrokove kože. Prinesel ga je v votlino in ga položil med svoje mladiče.

Za
naše
najmlajše

2

NOVA KOLEKCIJA Y-A-J-ZOJ
ANDZUHK
RIŠE: MIKI
MUSTER